

Skyltprogram

Råd & riktlinjer för skyltning inom Mönsterås kommun

Antagen av KF i Mönsterås 16 december 2019 | § 173

Förord

Skyltning är en del av stad och landsbygd, och är en förutsättning för människor att lokalisera sig. Skyltar utgör en viktig del av stadsrummet och bör bidra till att skapa en attraktiv stadsmiljö som är en angelägenhet för alla, såväl invånare, näringsidkare och tillfälliga besökare.

Dåvarande byggnadsnämnden gav 2018-12-06 plan- och byggavdelningen uppdraget att ta fram ett skyltprogram som omfattar hela Mönsterås kommun, i syfte att kunna ge råd, riktlinjer, information och inspiration till dig som vill sätta upp skyltar inom kommunen.

Mönsterås, 2019-05-03

Frida Emtorp,
Planarkitekt

Charlotte Piggott,
Planarkitekt

Henrik Eriksson,
Plan- och exploateringschef

Innehåll

Syftet med ett skyltprogram.....	4
Vad gäller för att sätta upp skyltar i Mönsterås kommun?	4
Råd och riktlinjer	5
Allmänt om skyltning	5
Skyltens uppgift.....	5
Placering	5
Utformning	6
Typografi.....	7
Riktlinjer för olika områden	8
Skyltning i stadsmiljöer	8
Skyltning vid verksamhetsområde.....	8
Skyltning vid väg.....	9
Skyltning på landsbygd	9
Typer av skyltar	10
Fasadskylt.....	10
Fristående skylt.....	14
Tillfälliga skyltar	16
Skyltbelysning.....	18
Lysande skyltar.....	18
Belysta skyltar	18
Checklista	19
Söka bygglov.....	20
Exempelritningar	21

Syftet med ett skyltprogram

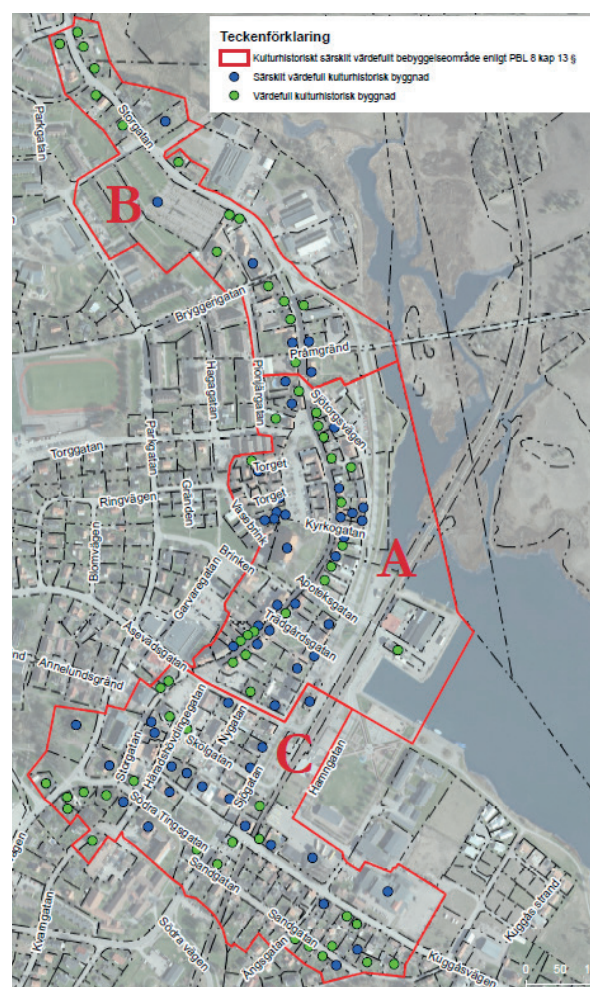
Syftet med att ta fram ett skyltprogram är för att kunna ge råd och riktlinjer samt informera och inspirera dig som vill sätta upp en skylt i Mönsterås kommun. Dokumentet riktar sig främst till näringsidkare, föreningar och övriga som har ett intresse av skyltning, men ska också vara till hjälp för de tjänstemän på kommunen som handlägger skyltärenden, exempelvis i bygglov. Skyltprogrammet syftar också till att skapa en attraktiv skyltkultur i Mönsterås, och ska ge en samlad och tydlig bild av kommunens syn på skyltning.

Vad gäller för att sätta upp skyltar i Mönsterås kommun?

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) krävs det bygglov för skyltning inom detaljplanlagt område, eller i områden där det finns särskilda bestämmelser för skyltning. Det behövs bygglov för att sätta upp en ny eller väsentligt ändra en befintlig skylt, och det gäller både tillfälliga och permanenta skyltar. Vissa skyltar är däremot bygglovsbefriade även inom detaljplanerat område. Mer information om detta kan du läsa under rubriken Söka bygglov på sida 20.

I Mönsterås kommun krävs det alltid en bygglovsförfrågan på de skyltar som sätts upp inom ett kulturhistoriskt värdefullt utpekade område. I Mönsterås stadskärna finns ett riksintresse för kulturmiljövård, som framförallt sträcker sig längs Storgatan. 2017 antog kommunfullmäktige ett utpekade område för kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer i centrala Mönsterås samhälle, enligt PBL 8 kap 13§. Under 2020 antas en liknande utredning i Timmernabben.

Känner du dig osäker på vilka regler som gäller för skyltning på eller vid din fastighet? Kontakta någon av bygglövshandläggarna på kommunen så hjälper vi dig.

Råd och riktlinjer

Allmänt om skyltning

Mönsterås kommun strävar efter att ha en attraktiv boende- och utomhusmiljö med inbjudande gatumiljöer. Vi matas dagligen av information och reklam, bland annat i form av olika typer av skyltar. En attraktiv stadsmiljö har ofta dels ett kulturhistoriskt värde men också ett kommersiellt värde som kan bidra till en fortsatt tillväxt. Skyltning är ett naturligt inslag i urbana miljöer. För att kunna balansera de kulturhistoriska-, estetiska-, upplevelse- och kommersiella värdena är det viktigt att skyltar placeras ut med omdöme och omsorg. Skyltar ska inte dominera i stadsrummet, utrymme bör istället ges till byggnader, gatu- och vägmiljöer eller landskapsbilden.

Skyltens uppgift

Gator, torg och grönområden är offentliga och tillhör alla. Skyltning bör därför harmonisera med platsen där den placeras för att få en attraktiv offentlig miljö. Skyltens främsta uppgift är att informera om en verksamhet eller förening och vart den finns. Skylten ska vara lättläst och tydlig med information som är lätt att förstå. För mycket information på en skylt kan göra den svårtolkad. Flera skyltar för en verksamhet kan också ge ett stökigt intryck. Övrig reklam än skyltning av verksamhetens namn bör i de flesta fall undvikas.

Många av de rikstäckande butikskedjorna har specifik utformningar av skyltar och/eller entréer som återkommer i alla städer. Dessa bör lämplighetprövas där krav ställs på utformning, framför allt i områden där riksintresse för kulturmiljö finns. Att anpassa en verksamhets skylt utifrån de lokala förutsättningar som finns kan höja helhetsintrycket av en miljö.

En skylt får inte försvåra framkomligheten för fordon, exempelvis för räddningstjänst, snöröjning eller renhållning. De bör heller inte hindra framkomlighet för personer med barnvagn, rullstol och rullatorer. Människor med funktionsnedsättning ska också enkelt kunna utläsa skyltar, och de bör därmed ha god kontrast och läsbarhet- gärna kompletterad med punktskrift eller ljudinformation för att så många som möjligt kan ta del av informationen. Detta kan vara särskilt viktigt på vissa platser så som mataffärer och apotek.

Placering

Skyltar kan med fördel placeras på fasaden i direkt anslutning till dess verksamhet. Skylten bör anpassas till byggnaders proportioner och bör placeras nära entréer eller skyltfönster. Det är lämpligt att placera skylten på byggnadens bottenvåning vid en gatumiljö anpassad för gående. Placeringen av skylten bör alltid samspela med fasadens uttryck och utformning i övrigt och integreras i arkitekturen.

Vid en gågata, där gatumiljön är tätare och byggnader samspelar med varandra kan skyltningen med fördel samverkas på ett konsekvent sätt, med skyltar som exempelvis går i samma höjd längs hela gatan eller på annat sätt bidrar till ett enhetligt uttryck.

Friliggande skyltar får inte skymma exempelvis vägmärken, byggnader eller landskap, eller störa andra viktiga miljöer. Friliggande skyltar ska ha ett lämpligt och motiverat syfte, och inte fungera som ett komplement till fasadskyltar.

Längs större vägar är placeringen av skyltar viktig då informationen måste nå trafikanterna på ett snabbt och enkelt sätt. Inte heller här får skylten skymma vägmärken eller placeras för nära korsningar som riskerar skymma sikten.

Utformning

Önskas belysning till skylten ska den inte blända eller på annat sätt störa trafikanterna.

Ett generellt råd för utformning av skylten är att alltid hålla den så enkel och lättläst som möjligt. Text och bakgrund bör ha en tydlig kontrast och bilder och symboler som komplement till texten bör undvikas. En skylt bör inte heller vara större än dess syfte. Inom riksintresset för kulturmiljö ska skyltar vara småskaliga, och anpassas till miljön

Ett stort område i centrala delarna av Mönsterås har en bevarad småstadskaraktär med handel placerad längs Storgatan, samma struktur som funnits i hundratals år¹. Även i riksintresset för kulturmiljövård beskrivs småstadskarakteren med typisk låg puts- och trähusbebyggelse utmed Storgatan och Sjögatan, målade i ljusa färger². Många av de äldre detaljplaner som reglerar vad som får göras inom området beskriver också småskaligheten och ställer bland annat krav på material- och färgval på fasadändringar eller eventuella tillbyggnader.

Oavsett vilken fastighet en ny skylt, eller ändring av befintlig skylt, uppkommer på ska eventuellt riksintresse alltid beaktas eller detaljplanens intentioner följas. Finns det rekommendationer om färg och form i detaljplanen ska dessa även gälla för skyltning. Finns inga bestämmelser i detaljplanen, bör färger som återkommer i byggnaden eller i området återkomma i skylten, samtidigt som det tar hänsyn till områdets karaktär.

1) Kulturminnesvårdsprogram för Mönsterås kommun, 2003.

2) Kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer i centrala Mönsterås samhälle, 2017.

För skyltning på byggnader som är utpekade som värdefulla eller särskilt värdefulla ställs höga krav på utformningen av skylten. Det är byggnaden som ska vara dominerande i stadsrummet, inte information och reklam. Skyltar som sätts upp på dessa byggnader kräver **alltid** en bygglovsförfrågan.

Typografi

Utformningen av skyltar bör ske omsorgsfullt och med ett gott omdöme. Skyltarna måste självklart vara fria från stötande innehåll, inte innehålla stavfel och tänk på att inte överdriva med skyltning och information. Att ha en tydlig och lättläst text, som samtidigt snabbt ska ge en bild av vilken typ av verksamhet eller förening det gäller kan vara svårt att balansera. När det gäller text och typografi finns det många olika uttryck att välja mellan. Ska det vara modernt eller traditionellt? Stora eller små bokstäver? Fet eller smal text? Skyltens typsnitt har stor betydelse för skyltens samlade uttryck. Typografin på en skylt bör anpassas utifrån typ av verksamhet och motsvara dess mål och syfte. Är det en sportig verksamhet kan texten vara mer sportig, och är det en butik som säljer antikviteter passar kanske ett mer historiskt typsnitt bättre.

Att blanda för många olika typsnitt i en och samma skylt ger ofta ett rörigt intryck. Komplexitet bör undvikas, och enkel design är ofta ett mål att försöka uppnå.

Vilket behov har verksamheten att synas på långt håll? 10 cm höga bokstäver går att läsas på ett avstånd av ungefär 20 m.³

Sportigt...

...eller romantiskt typsnitt

Riktlinjer för olika områden

Skyltning i stadsmiljöer

Trängre gator och gator med låg hastighet behöver inte lika stor text på skyltarna, medan mer öppna ytor som torg eller verksamheter längs vägar kan behöva en större textstorlek.

En stadsmiljö ställer höga krav på skyltens utformning för att dels kunna ge ett informativt och tydligt budskap, men också för att passa in i de befintliga miljöer som finns i ett gaturum. En stadsmiljö ska inte domineras av information och reklam. I staden ska utrymme ges till byggnader och dess gatumiljö, där skyltningen kompletterar upplevelsen utan att ta över.

Skyltning vid verksamhetsområde

Skyltarna bör ha en mindre skala och inte utmärka sig, i stadsmiljön rör sig människor ofta i ett lugnare tempo vilket också har påverkan på skyltens storlek, utformning och placering.

Vid ett verksamhetsområde, som exempelvis ett industriområde eller köpcentrum, är det viktigt att skyltar är informativa och tydliga. Verksamhetsområde är ofta större områden med många olika företag och verksamheter och stora byggnader. Här kan skyltarna med fördel vara något större, för att ge en tydlig indikation vart verksamheten håller till. Med stora skyltar följer höga krav på en god utformning. Skyltarna bör i första hand placeras på huvudbyggnadens fasad. Vid behov kan även fristående skyltar placeras intill en infart eller liknande. Vid ett område där flera företag eller verksamheter håller till inom samma byggnad eller inom ett mindre område kan med fördel orienteringsskyltar samordnas för att enkelt kunna lokalisera var en verksamhet håller till.

Skyltning vid väg

Skyltning längs vägar ställer höga krav på dess utformning då de inte får utgöra en trafikfara. För många skyltar eller för små eller stora skyltar längs en väg kan distrahera trafikanter då deras fokus kan komma att hamna på annat än körbanan. I komplexa trafikmiljöer så som korsningar och cirkulationsplatser bör inte skyltar placeras med anledning av trafiksäkerhet. Utmed E22 som går genom Mönsterås kommun är trafiksäkerhet av högsta prioritet och det finns därför höga restriktioner när det gäller skyltning där skyltar främst tillåts om de är av stort allmänt intresse. Budskapet ska vara kortfattat och kunna läsas på långt håll. Placeringen är även viktig så att det harmoniserar med landskapet. Många som besöker eller passerar Mönsterås kommun kör via E22, och det är därför av stor vikt att lämna ett bra och välkomnande intryck, även genom skyltningen.

För skyltning vid väg **inom** detaljplanelagt område krävs bygglov som kommunen utfärdar och där miljö- och byggnadsnämnden utövar tillsyn enligt PBL 11 kap 5 och 6 §§. För skyltning utanför detaljplanelagt område, inom vägområde för statligt ägda vägar måste ett tillstånd från Trafikverket utfärdas. För skyltning inom 50 meter från vägområdet måste det finnas ett tillstånd från länsstyrelsen.

Skyltning på landsbygd

Skyltning utanför detaljplanelagt område är oftast inte bygglovspliktigt men kontakta alltid bygglovshandläggare, då det kan kräva tillstånd. Kommunen är tillsynsansvariga för skyltning utanför område som inte är detaljplanelagda så därför bör en dialog alltid ske med bygglovshandläggare innan en skylt sätts upp. Även om området ligger utanför detaljplan måste ändå hänsyn tas till omgivande bebyggelse och kulturhistoriska miljöer samt regler gällande skyltning längs med vägar m.m.

Typer av skyltar

Fasadskylt

Fasadskylten är en av de vanligaste som används i gatumiljöer. Det finns olika typer av fasadskyltar och beroende på verksamhet, byggnad eller gatumiljö kan olika fasadskyltar passa bättre eller sämre. Helst bör om möjligt skylten placeras ovanför eller i anslutning till entrén. Nedan följer exempel på olika fasadskyltar som finns.

Fria bokstäver

Dessa skyltar består av bokstäver placerade fritt från varandra på fasaden. Ett sympatiskt val av skyltning då den bakomliggande fasadytan lämnas så fri som möjligt och syns bakom skyltningen. Bokstäverna bör placeras så att de samspelar väl med fönster, dörrar och övriga fasaddetaljer.

MUSEUM

Skiva

En av de mest klassiska skyltarna är en skiva med tryck, målade eller påklitrade figurer eller text. Skivorna kan vara i olika material, till exempel i plåt, plast eller trä. Skivorna kan också vara gjorda i plexiglas, där text eller bilder på skylten friläggs från övriga skylten. Det möjliggör ytterligare utrymme till den bakomliggande fasadytan, och ger ofta ett fint intryck till byggnaden som helhet. Skyltskivor bör vara tunna, och skyltlådor bör undvikas då de ofta ger ett klumpigt intryck.

Fasadmålning

En traditionell form av fasadskyltning som ofta användes förr var fasadmålning. Dessa skyltar lämpar sig bäst på slätputsade ytor. Att måla direkt på fasaden kan vara en effektfull metod och ger utrymme för kreativitet. Den här typ av skylt kan ge ett mer konstnärligt mervärde till platsen. Färger på fasadmålningar måste samspela med den befintliga fasaden och den omgivande miljön.

HOTEL

Utstående skylt

Utstående skyltar från fasaden kallas också pendelskyltar och flaggskyltar. Eftersom de ofta är dubbelsidiga och riktade ut mot gatan lämpar de sig speciellt till trängre gaturum. Utstående skyltar är idag en vanlig typ av skyltning längs med bland annat Storgatan i Mönsterås, och lämpar sig bra i den kulturhistoriska miljön. Skyltarna bör vara lätta och graciösa då en större tjockare låda kan upplevas som klumpig.

Utstående skyltar bör lämpligast placeras vid entrén och inte sticka ut mer än 1,2 m från fasaden eller ha en höjd på mer än 50 cm. Fri höjd över mark ska vara minst 2,5 m över gångbana, 3,2 m över cykelbana och 4,5 m över körbana och placeringen ska harmonisera med befintliga fönster, dörrar och eventuellt annan fasadskyltning. Hörnplacering bör undvikas.

Flaggskylt

Pendelskylt

Flagga från fasad

Flagga från fasad är en typ av skyltning som inte kräver bygglov, men kontakta alltid gärna bygglovshandläggare för diskussion gällande placering och utformning. Fler flaggor än vad som krävs bör inte användas. Helst om lämpligt ska skylten placeras vid entrén och bör inte sticka ut mer än 1,2 m från fasaden eller ha en höjd på mer än 50 cm. Fri höjd över mark ska vara minst 2,5 m.

Fönsterskylt

Fönster kan användas som skyltplats och är enklare att åstadkomma än en fasadskylt. Fönsterskyltar kräver oftast inte bygglov, men här bör samma regler som för fasadskyltning följas där skyltar innanför ett fönster inte bör vara större än nödvändigt och följa god färg och form. För många skyltar kan göra att budskapet blir svårtolkat. En god riktlinje är att maximalt en fjärdedel av fönsterglasets bör täckas.

Hänvisningsskylt på fastighet

Typ av skyltning vid ingång till fastighet som kan användas för att visa vilka verksamheter finns i fastigheten. Den här typen av skyltar bör hållas små och bör samordnas om flera verksamheter finns i fastigheten. Bör placeras vid entrén till fastigheten.

Skylt på staket

Skylt eller vepa som sätts upp på ett befintligt staket. Bör undvikas då det kan ge ett rörigt intryck och kan ha påverkan på trafiksäkerheten. Undantag kan vara exempelvis uteserveringar där avskärmning av sittplatser kan användas för skyltändamål. Utformning, kulör och material bör anpassas till gatrummet och byggnaderna.

Markiser och baldakiner

För markiser krävs bygglov om de ska fungera som skylt. Fast markis är alltid bygglovspliktig. Deras primära användning bör vara för solavskärmning och ha en enkel utformning och en färg som är anpassad till fasaden. Tryck bör vara diskret. Fri höjd över mark ska vara minst 2,5 m. Markiserna föredras också följa fönsterindelningen med en markis per fönster istället för en längre över flera fönster.

Takskylt

En takskylt är placerad ovanpå taket och kan ha stor påverkan på taksiluetten. Mönsterås kommun har en restriktiv hållning när det gäller uppsättandet av takskyltar och medges inte om det finns lämplig plats för skyltning på fasaden. Vissa lättnader kan förekomma i verksamhetsområden.

Fristående skylt

Fristående skyltar är en skyltning som lämpar sig att användas för information och orientering. Viktigt är att fristående skyltar aldrig utgör något hinder för gående, cyklande eller trafikanter, skyltens placering och utformning är av stor vikt ur en säkerhetssynpunkt.

Pylon

En pylon är en fristående markskylt som lämpligen riktar sig till bilister. Den här typen av skyltning är ofta hög och smal. Pyloner är lämpliga i verksamhetsområden i anslutning till verksamheten. Pyloner ska inte placeras för tätt, om lämpligt och möjligt kan flera verksamheters skyltar samlas på en pylon. Höjden bör inte överstiga 7 m mätt från marken. Den här typen av skyltning är inte lämplig i centrala delar av tätorterna.

Fristående informationsskylt

Den här typen av skyltning kan vara till hjälp i större bostads- och verksamhetsområden för att underlätta för besökare att hitta rätt. Innehåller byggnads- eller verksamhetsinformation och kan även innehålla en översiktlig karta över området. Används för att underlätta orientering och för att undvika anhopning av skyltar från olika verksamheter. Bör placeras vid infart till området. Placeringen ska vara sådan att den inte påverkar trafiksäkerheten.

Orienteringsskyltar som understiger 2 m² är bygglovsfria inom detaljplanlagt område, såvida de inte placeras inom utpekat kulturhistoriskt värdefullt område.

Skytlpelare

Tavla som är uppsatt högt fäst på en mittpelare. Kan ge ett väldigt dominerande intryck i stadsbilden. Skylten ska placeras på ett sätt så att det inte stör trafiken. Bör inte placeras i tätorter utan är lämpligare längs med större vägar.

Anslagstavla

En anslagstavla är en skylttavla där uppsättning av affischer och information är tillåtet, exempelvis från föreningar och kommuner. Affischer är inte bygglovspliktiga, däremot anslagstavlan som affischerna sätts upp på måste det sökas bygglov för. Den som ansvarar för anslagstavlan har skyldighet att se till att affischer plockas bort efterhand som de är inaktuella eller att en affisch har förstörts. Placeringen av anslagstavlan är beroende på tavlans storlek, utformning och omgivningen. Tavlan ska anpassas väl till omgivningen och får inte påverka trafiksäkerheten.

Flaggstång

Flaggstänger med flaggor är en typ av skyltning som är lämpligast utanför tätorterna. Om flaggor används i skyltningssyfte krävs bygglov, och budskapet på flaggorna bör hållas enkel och starka färger undvikas. En anhopning av flaggstänger, som även kallas flaggborg, bör undvikas, men lättnader kan finnas i verksamhetsområden.

Tillfälliga skyltar

Temporär skyltning är en lämplig typ av skyltning för att uppmärksamma kommande händelser eller evenemang eller om skylten behöver uppdateras eller ändras regelbundet. Likt annan typ av skyltning ställs krav på färg, form och placering.

Vepa

En vepa är en temporär skylt som exempelvis kan användas för att uppmärksamma tillfälliga evenemang eller kampanjer. Kontakta alltid bygglovshandläggare för att försäkra dig om vad som gäller vid uppsättning av vepa. Exempel på placering är på fasad eller byggarbetsplats.

Byggplatsinformation

Skylt av enkel karaktär som placeras på byggställningar eller på inhängnader. På skylten kan det stå information om byggherre, konsulter och entreprenörer och får inte innehålla annan reklam. Placeringen ska om möjligt vara inom byggområdet, annars i direkt anslutning till området. Viktigt är att skylten passar in i miljön och inte är störande för framkomlighet och sikt.

Beachflaggor

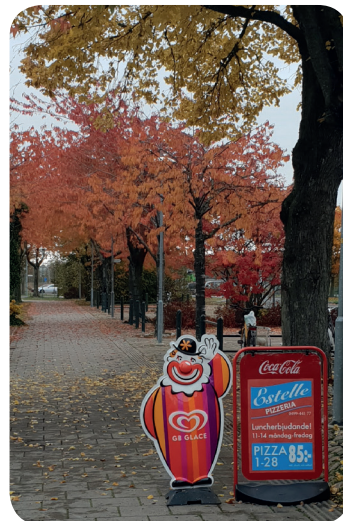
Bör inte ses som en permanent typ av skyltning utan anses lämpligast vid tillfälliga evenemang eller kampanjer. Placering bör vara på den egna tomten i direkt anslutning till verksamheten. Krav ställs att flaggan placeras så att den inte påverkar trafiksäkerheten.

Fristående markskylt (Trottoarpratare)

Skylt i marknivå som har fast eller rörlig konstruktion och utplacerad under dagtid när butiken eller verksamheten har öppettider för att marknadsföra tjänst eller vara. Större markskyltar för exempelvis ett evenemang kan tillåtas att stå permanent under en viss tidperiod. Att sätta upp en mer permanent typ av markskylt krävs inget bygglov, men faller inom "Lagen om särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning". Ansökan för att sätta upp markskylt görs hos polisen där polisen i sin tur begär ett yttrande från bygglovshandläggare på kommunen att skylten kan tillåtas.

Marksyltar som tillhör butiker ska placeras i anslutning till verksamheten, men får inte placeras så att det utgör ett hinder för gående, cyklister och fordon, även för personer som har någon form av funktionsnedsättning som exempelvis nedsatt syn. Anmälan om uppställning på allmän platsmark behövs för att säkerställa att skylten inte utgör något hinder.

Skyltbelysning

Att ha någon form av belysning tillhörande sin skylt kan vara ett effektivt sätt att ge samhället liv även på kvällstid och under årets mörkare månader. Det finns en del att tänka på innan skyltbelysning sätts upp. Viktigt är att skylten är tydlig och dekorativ både under dagtid och upplyst i mörker. Belysningen ska dimensioneras så att det inte finns risk att boende eller trafikanter störs av ljuset, exempelvis i tätorterna behövs inte ett starkt sken då trafiken rör sig långsammare och större hänsyn behövs tas till omringboende. Tänk på materialvalet på skylten, är det ett ljusreflekterande material kan belysningen skapa reflexer som gör skylten svår att läsa. Skyltar som lyser i flera starka färger eller blinkande ljus bör undvikas, ett klart ljussken är att föredra. Allra bäst är att bestämma om skylten ska ha belysning innan den sätts upp, då finns det fler möjligheter att inkorporera ljuset i designen istället för att det blir en eftertanke. Val av skyltbelysning ska ta hänsyn till hållbarhet och behovet av underhåll. Olika typer av ljuskällor har olika energieffektivitet och livslängd vilket är värt att tänka igenom innan valet görs. All belysning av strålkastarkaraktär kräver bygglov.

Lysande skyltar

Med lysande skyltar menas att ljuskälla är bakom skylten. Att ha större lysande ytor än vad som behövs för att budskapet ska gå fram bör undvikas. Helst ska ljuset koncentreras till skyltfigurerna, exempelvis att varje bokstav har en ljuskälla bakom så att endast dessa lyser upp eller att ljuset endast lyser igenom skyltfigurerna och ramen omkring är ljustätt. Ljusbådar bör undvikas, om ljusbåda används bör en tunn konstruktion eftersträvas.

Belysta skyltar

Med belysta skyltar menas att skylten lysas upp av en extern ljuskälla, men som ändå med fördel kan vara en del av konstruktionen. Skyltar kan belysas på olika sätt, exempelvis genom att sätta in en ljusramp i skyltramen eller med punktbelysning. Ljuskällan bör vara så dold som möjligt och skenet ska vara riktat på ett sätt så att det inte stör boende eller trafikanter.

Checklista

Innan uppsättning av skylt fundera över följande punkter

- Vad är syftet med skylten?
- Till vem riktar sig skylten?
- Är området inom detaljplanerat område?
- Berörs ett område som är utpekad som särskilt värdefullt?
- Hur ser omgivande skyltar ut?
- Var är den bästa placeringen för skylten?
- Är placeringen säker?
- På vilket anstånd ska skylten kunna läsas på?
- Ska skylten ha någon form av belysning?
- Om skylten ska ha belysning, hur ska detta utformas för att inte störa exempelvis hyresgäster?
- Om skylten ska ha belysning, vilken typ av ljuskälla är hållbar i längden och enkel att underhålla?
- Behövs bygglov för skylten?
- Behövs marklov för skylten?
- Behövs tillstånd för skylten?
- Behövs tillstånd från fastighetsägaren?
- Behövs tillstånd från andra myndigheter (exempelvis trafikverket vid skylt vid väg)

Söka bygglov

Inom planlagt område krävs det bygglov för att sätta upp, flytta eller väsentligt ändra en skylt (PBL, 8 kap 13§ och PBF, 6 kap 3§). Är skylten däremot mindre än 1,0 kvm, tillfälligt uppsatt under maximalt fyra veckor eller en orienteringstavla mindre än 2,0 kvm krävs inget bygglov, om detaljplanen inte anger annat. Vägvisningsskyltar är inte bygglovspliktiga.

Inom ett område som kommunen pekat ut som värdefull kulturhistorisk miljö eller på utpekade värdefulla byggnader krävs **alltid** en bygglovsförfrågan, oavsett typ av skylt eller storlek. Inom ett område för värdefull miljö ställs höga krav på skyltens utformning för att den ska passa in i den befintliga miljön.

När det kommer till belysningsskyltar som är av strålkastarkaraktär med vertikal eller horisontell stark ljusspridning krävs bygglov.

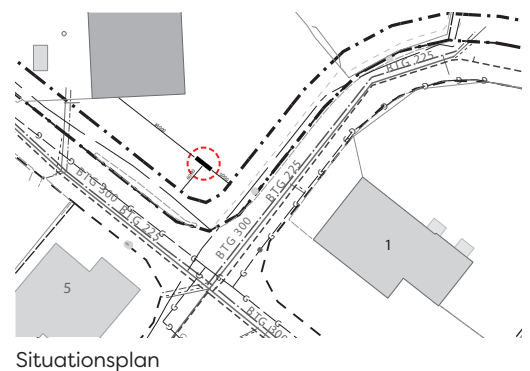
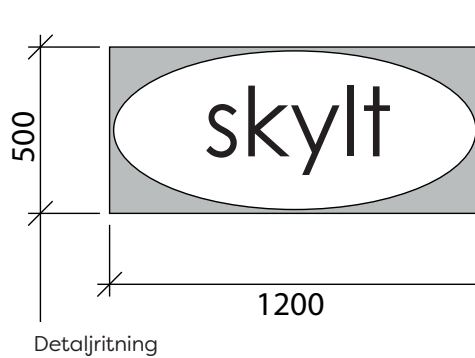
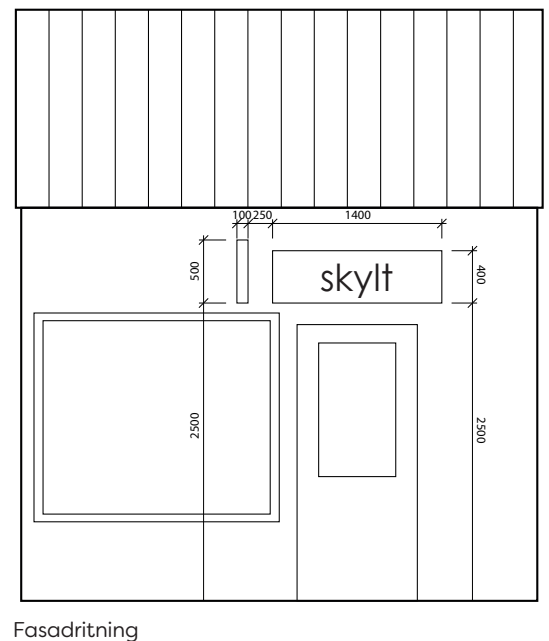
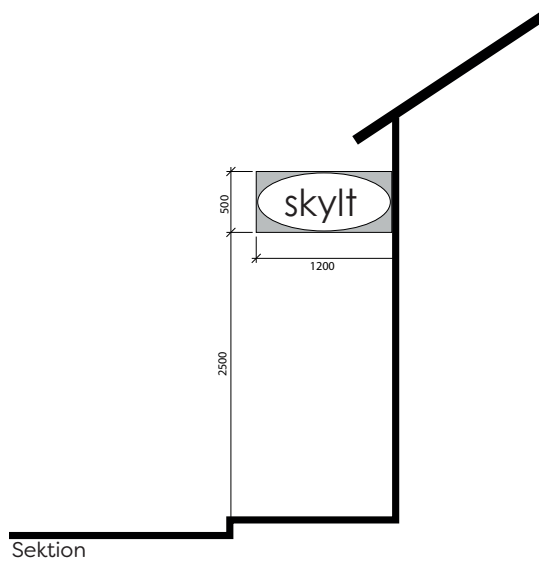
Tänk på att fristående skyltar intill en större väg ofta behöver tillstånd från kommunen, länsstyrelsen eller Trafikverket. Om någon annan är markägare än sökande krävs även ett skriftligt intyg som tillåter placeringen av markägaren. Vid osäkerhet vad som gäller, kontakta en av kommunens bygglovshandläggare för mer information. Markskyltar som sätts upp på exempelvis trottoar kräver inte bygglov, men behöver tillstånd av polisen för att sättas upp.

Bygglov kan sökas via kommunens hemsida, monsteras.se. Ansökan skickas in tillsammans med en ritning på skylten som redovisar skyltens mått, utformning och färgsättning. Ska skylten sättas på fasad krävs även en fasadritning där skylten placering skaligen ritas in på fasaden. För friliggande markskylt ska även en tillhörande situationsplan bifogas, där skyltens placering på fastigheten pekas ut. Behövs karta för situationsplan beställs detta också genom kommunens hemsida.

Vid ansökan av bygglov utgår en avgift enligt en taxa fastställd av Kommunfullmäktige.

Exempelritningar

En viktig del av ansökan för att sätta upp en skylt är att skicka in tydliga ritningar på utformning, placering på fasad eller situationsplan om det gäller en fristående skylt. Nedan följer exempel på hur ritningarna kan se ut:

Om Skyltprogrammet

Skyltning är en del av stad och landsbygd och en förutsättning för människor att lokalisera sig och verksamheter att visa att de finns. Attraktiva och inbjudande miljöer är en angelägenhet för alla, såväl invånare, näringsidkare som tillfälliga besökare.

Omsorgsfull skyltning kan vara ett värdefullt tillskott i miljön såväl som vägledande till företagen. En attraktiv miljö har ett kommersiellt värde och kan bidra till fortsatt tillväxt. Likaväl kan icke omsorgsfull skyltning degradera och förstöra miljöer.

Olika delar av kommunen har olika förutsättningar för skyltning. Vad som funkar i ett verksamhetsområde kanske inte gör hemma i en centrummiljö och skyltning längs med E22 har andra förutsättningar än i ett småskaligt område.

Syftet med skyltprogrammet är att ge råd och riktlinjer samt att informera och inspirera dig som vill sätta upp skyltar i Mönsterås kommun. Detta skyltprogram är också ett verktyg för handläggare vid bygglov så att bedömningarna blir enhetliga.

Mönsterås kommun

Box 54, 383 32 Mönsterås • Tel: 0499-170 00 • E-post: kommun@monsteras.se
monsteras.se

